

Прюмська конвенція як основа міжнародної поліцейської співпраці щодо використання ДНК-обліків

Олексій Лозовий

аспірант кафедри криміналістики, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого Міністерства освіти і науки України, м. Харків, Україна, ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-5355-7842>, e-mail: lozovoy2805@gmail.com

Проаналізовано Прюмську конвенцію як основу міжнародної поліцейської співпраці щодо застосування ДНК-обліків. Розглянуто історію підписання державами-членами Європейського Союзу Прюмської угоди, її подальший розвиток та особливості застосування.

Ключові слова: Прюмська конвенція; ДНК-обліки; транскордонна співпраця.

The Prüm Convention as the Basis for International Police Cooperation on the Use of DNA Records

Oleksii Lozovyi

The Prüm Convention is analysed as the basis for international police cooperation on the use of DNA records. The history of the signing of the Prüm Agreement by the Member States of the European Union, its further development and features of use are considered.

Keywords: Prüm Convention; DNA databases; cross-border cooperation.

Рівень злочинності в Україні, як і в усьому світі, зростає. Для ефективної боротьби зі злочинністю правоохоронні органи повинні мати можливість своєчасно обмінюватися даними. Однією з найважливіших баз даних, яка містить унікальну інформацію про особу, є генетична база даних, яка може допомогти в розслідуванні злочинів, пов'язуючи профілі ДНК з біологічних слідів, залишеними на місці злочину.

Рада Європейського Союзу запропонувала державам-членам розглянути можливість створення баз даних ДНК ще в 1997 році. У 2001 році було створено Європейський стандартний набір (*European Standard Set ESS*) локусів для порівняння ДНК-профілів з різних країн, а в 2009 році *ESS* розширено 5 додатковими локусами [1,

с. 3]. Однак надання автоматичного доступу до баз даних країн-партнерів реалізували тільки в 2005 році в межах Прюмської конвенції.

Прюмський договір, відомий також як Прюмська конвенція або «Шенгенська угода-III», підписаний 27 травня 2005 року в м. Прюм (Німеччина) сімома державами щодо обміну даними: Німеччиною, Іспанією, Францією, Люксембургом, Нідерландами, Австрією та Бельгією. Сьогодні автоматичний обмін даними ДНК здійснюється також між Португалією, Чехією, Угорщиною, Румунією, Швецією, Кіпром, Естонією, Литвою, Латвією, Мальтою, Польщею, Словаччиною, Фінляндією, Хорватією та Словенією. Положення цього договору дають можливість державам-членам Європейського Союзу надавати одна одній автоматичний

доступ до генетичних баз даних, відбитків пальців та інформації про злочини, пов'язані з торгівлею наркотиками. Водночас, попри дію Прюмської конвенції, у Португалії, наприклад, заборонено обмінюватися усіма категоріями генетичних профілів. За наявності відповідного запиту пошук здійснюється лише поміж генетичних профілів, що належать особам, засудженим до 3-х років і більше, та окремих профілів зразків, вилучених на місці скоєння злочину, або осіб, які перебувають під слідством [2, с. 122].

У червні 2008 року Рада Європейського Союзу перетворила Прюмський договір на законодавство ЄС (*The EU Prüm Decision*). Нове законодавство ЄС потребує, щоб кожна держава-член ЄС створила базу даних ДНК і зробила цю базу даних доступною для автоматизованого пошуку іншими державами-членами ЄС. Оскільки ДНК-профілі розглядають як персональні дані, національне законодавство про захист персональних даних, яке раніше ґрунтувалося на Європейській директиві про захист даних Директиви 95/46, а з травня 2018 року — на Регламенті (ЄС) 2016/679 (Загальний регламент про захист даних) [3] або, залежно від статусу установи, що проводить ДНК-аналіз, Директиві (ЄС) 2016/680 (Директива правоохоронним органам) [4], також поширюється на судово-медичні ДНК-бази даних і на криміналістичні бази даних.

Одними з останніх документів в цьому напрямі є Регламент (ЄС) 2024/982 від 13.03.2024 р. про автоматизований пошук і обмін даними для співпраці поліції та внесен-

ня змін до Рішень Ради 2008/615/JHA та 2008/616/JHA та Регламентів (ЄС) 2018/1726, (ЄС) 2019/817 та (ЄС) 2019/818 (Регламент Прюм II) (опубліковано 05.04.2024 р.) [5], який було прийнято Європейським парламентом і Радою ЄС. Цей Регламент установлює законодавчі межі для пошуку й обміну інформацією між компетентними органами держав-членів, установлюючи: а) умови та процедури для автоматизованого пошуку профілів ДНК, дактилоскопічних даних, певних реєстраційних даних транспортних засобів, зображення обличчя та поліцейських записів; б) правила щодо обміну основними даними після підтвердженого збігу біометричних даних. Метою законодавчої межі Прюм II є активізація транскордонної співпраці, зокрема шляхом сприяння обміну інформацією між компетентними органами держав-членів за повної поваги до основних прав фізичних осіб, включно з правом на повагу до приватного життя та правом на захист персональних даних. Він також має на меті дати змогу компетентним органам держав-членів шукати зниклих безвісти осіб у межах кримінальних розслідувань або з гуманітарних міркувань та ідентифікувати людські останки [6, с. 19]. Якщо держави-члени бажають застосовувати структуру Прюм II для пошуку зниклих безвісти осіб та ідентифікації людських останків, вони мають прийняти національні законодавчі заходи для призначення національних органів, компетентних для цієї мети, а також визначити конкретні процедури, умови та критерії для цієї мети. Щодо розшуку осіб, зниклих безвісти,

поза межами кримінального розслідування, національні законодавчі заходи мають чітко визначати гуманітарні підстави, на яких може проводитися розшук осіб, зниклих безвісти.

Слід зауважити, що співпраця відбувається не тільки в межах ЕС, а й у межах Європолу (*Law Enforcement Cooperation (Europol)*), учасником якого Україна є з 2009 року. У 2010 р. в Україні було створено Національний контактний пункт Європолу. 14 грудня 2016 р. між Україною та Європолом було підписано Угоду про оперативне та стратегічне співробітництво, яка набрала чинності 12 липня 2017 р. та припинила дію попередньої угоди від 2009 р. Оновлена угода націлена

на налагодження співпраці між Україною та Європолом з метою підтримки України та держав-членів Європейського Союзу в запобіганні й боротьбі з організованою злочинністю, тероризмом та іншими формами міжнародної злочинності, зокрема, шляхом обміну інформацією між Україною та Європолом [7].

Отже, Прюмська конвенція вирішує питання транскордонної співпраці шляхом сприяння обміну інформацією між компетентними органами держав-членів, а також допомагає під час пошуку зниклих безвісти осіб у межах кримінальних розслідувань або з гуманітарних міркувань та ідентифікації трупів.

Перелік джерел посилання

1. Guideline for DNA database management review and recommendations. URL: <https://enfsi.eu/wp-content/uploads/2023/10/ENFSI-GUIDELINE-FOR-DNA-DATABASE-MANAGEMENT-REVIEW-AND-RECOMMENDATIONS.pdf> (дата звернення: 06.08.2025).
2. Гусева В. О. Перспективи впровадження зарубіжного досвіду використання ДНК-обліків у практику України. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2021. № 2 (119). С. 121—131. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvknvvs_2021_2_16 (дата звернення: 06.08.2025).
3. Regulation (EU) 2016/679 of the European parliament and of the council of 27 April 2016. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016R0679> (дата звернення: 06.08.2025).
4. Directive (EU) 2016/680 of the European parliament and of the council. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2016/680/oj/eng> (дата звернення: 06.08.2025).
5. Regulation (EU) 2024/982 of the European parliament and of the council of 13 March 2024 on the automated search and exchange of data for police cooperation, and amending Council Decisions 2008/615/JHA and 2008/616/JHA and Regulations (EU) 2018/1726, (EU) No 2019/817 and (EU) 2019/818 of the European Parliament and of the Council (the Prüm II Regulation). URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:L_202400982 (дата звернення: 06.08.2025).
6. NEWSLETTER #66 (April-May 2024). Review of European Union Law and EU legal approximation developments and analyses. URL: <https://eu-ua.kmu.gov.ua/wp-content/uploads/EU-Law-and-Legal-Approximation-Review-for-Ukraine-A4U-II-newsletter-No-66.pdf> (дата звернення: 07.08.2025).
7. С. Гальчинський. Як Україна співпрацює з Європолом та Євроюстом / *Юридична газета* : вебсайт. 09.12.2020. № 23. URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/mizhnarodne-pravo-investiciyi/yak-ukrayina-spivpracyue-z-evropolom-ta-evroyustom.html> (дата звернення: 06.08.2025).